

4 Handläggningsgången

4.1 Bestämmelser

4.1.1 Allmänt

I beslutförteckningen ska samtliga beslut rörande bouppteckning enligt 20 kap. ÄB samt AGL föras in. Hit räknas bl.a. beslut avseende registrering av bouppteckning eller vägrad registrering av bouppteckning, beslut om arvsskatt på grundval av bouppteckning eller arvsdeklaration, beslut om eftergift, återvinning, omprövning, rättelse, dödsboanmälningar m.m.

4.1.2 Ansökan

Bouppteckningen ska ges in i original och bestyrkt kopia. I vissa fall ska flera bestyrkta kopior ges in (20 kap. 8 § 2 st. ÄB). Så är fallet om t.ex. omyndig har del i boet då en kopia av bouppteckningen ska vidarebefordras till överförmyndaren. Med bouppteckningen följer normalt inte en uttrycklig begäran om att bouppteckningen ska registreras men själva ingivandet av bouppteckningen ska förstås som en ansökan om registrering av densamma.

Någon ansökningsavgift utgår inte men kostnaden för att kopiera upp bouppteckningen i erforderligt antal exemplar får belasta dödsboet. Det är sällsynt att så sker dock.

Även andra bouppteckningsärenden initieras utan en uttrycklig ansökan men beträffande ansökan om återvinning av erlagd arvsskatt **måste** en särskild skriftlig ansökan göras (59 § AGL).

4.1.3 Dagbokföring och aktbildning

Enligt bestämmelserna om registrering av allmänna handlingar som finns i 15 kapitlet sekretesslagen krävs att handlingarna hålls ordnade så att det utan svårighet kan fastställas om en handling kommit in eller upprättats.

Dagbokföringen sker genom noteringar i händelseloggen i arvsskattesystemet.

Alla handlingar som varit av betydelse för handläggningen av bouppteckningsärendet ska införas i arvsskattesystemet och fogas till bouppteckningskopian. Det är skattemyndigheten som sedan avgör vilka handlingar som ska återsändas till ingivaren tillsammans med bouppteckningen.

Originalbouppteckningen ska lämnas tillbaka till ingivaren och skattemyndigheten ska behålla en kopia av den inregistrerade bouppteckningen. Kopian måste vara fullständig, dvs. omfatta alla uttryckliga bilagor men även handlingar som hör till bouppteckningen, t. ex. testamenten, äktenskapsförord och bouppteckningsintyg (20 kap. 5 § ÄB), lösöresbilaga m.m. samt allt som ligger till grund för skattemyndighetens bedömning av skattefrågan och som inte går att

återsöka i officiella register. Till det senare räknas arvsavståenden och bodelningshandlingar. Missivskrivelser rensas normalt bort efter registreringen om de bedöms sakna värde.

Bouppteckningskopior jämte bilagor efter rensning ska skannas för digital arkivering.

4.1.4 Beslut

Ett bouppteckningsärende avgörs genom beslut omfattande registrering och eventuell arvsskatt (20 kap. 9 § ÄB och 51 § AGL). Ett ärende ska avgöras så snart det kan ske.

Det är viktigt att man inte låter mer komplicerade bouppteckningar hindra att senare inkomna ärenden avgörs i vanlig ordning. De svåra ärendena avgörs när de beretts färdigt. Allmänheten har ett befogat intresse av att bouppteckningsärenden inte i onödan drar ut på tiden.

4.1.5 Behörighet

Varje skattemyndighet för sig beslutar om handläggarnas behörighet. Det finns f.n. tre nivåer på dessa.

4.2 Mottagande och granskning

4.2.1 Summarisk granskning av handlingarna

När en bouppteckning kommer in ska det göras en första granskning som avser följande.

- a. Har bouppteckningen kommit in till rätt skattemyndighet?
Om bouppteckningen har lämnats till fel skattemyndighet ska myndigheten ombesörja att bouppteckningen skickas rätt. Ingivaren ska meddelas om detta.
- b. Finns bestyrkt avskrift eller erforderligt antal kopior av bouppteckningen ?

4.2.2 Ankomststämpling

Ankomstdatum stämplas på originalbouppteckningen och alla kopior samt övriga handlingar som getts in. Uppgift om ingivare ska noteras om det inte redan finns antecknat på bouppteckningen. Det är särskilt viktigt att arvsavståenden ankomststämplas eftersom dessa bara kan beaktas i skatteärendet om de har kommit in till myndigheten före registreringen.

4.2.3 Kontroll mot arvsskattesystemets uppgifter om dödsfallet

När en bouppteckning kommer in ska den kontrolleras mot skattemyndighetens egna uppgifter i arvsskattesystemet. Kontrollera även om bouppteckningsintyg kommit in från försäkringsbolag. Kontrollen sker samtidigt som bouppteckningen grundregistreras. Grundregistreringen innehåller fler moment än att bara kontrollera personuppgifter.

Har boutredningsman förordnats ska namn och ärendenummer för förordnandet antecknas i arvsskattesystemet.

4.2.4 Övriga åtgärder

Samtliga handlingar ska läggas i ett omslag eller en plastmapp.

Finner skattemyndigheten vid granskningen att en god man behöver förordnas ska dödsboet uppmärksammas på förhållandet. Det är dödsboet som ansöker om god man hos överförmyndaren. Avsaknad av god man kan medföra att bouppteckningen inte kan registreras.

Om det finns en brittisk medborgare som inte är bosatt i Sverige som på grund av giftorätt, arv eller testamente kan göra gällande anspråk på avliden persons här i riket efterlämnade egendom ska skattemyndigheten omedelbart skriftligen underrätta brittiske konsuln om detta. Samma underrättelseskyldighet har skattemyndigheten även beträffande här i riket avliden brittisk medborgare (4 § KK (1952:644) ang. skyldighet för myndighet att i vissa fall meddela underrättelse till brittisk konsul). Mall för underrättelsen återfinns under menyn Blanketter och kan tas fram när ärendet har något av följande status: grundregistrerad, under behandling, klarmarkerad eller beslutad. Behörigheten är lägst Beredande handläggare.

4.2.5 Allmän granskning

Ett bouppteckningsärende handläggs normalt från ax till limpa av en och samma handläggare. I mer komplicerade ärenden eller när man är nybörjare bör man alltid höra sig för med en mer erfaren kollega innan man fattar beslutet och ibland bör man även byta ärenden med varandra.

Granskningen underlättas och risken för att något moment tappas bort minskar om man använder en kontrollista.

4.3 Komplettering

4.3.1 Allmänt

Innan komplettering begärs bör granskaren ha gått igenom hela bouppteckningen så att alla kompletteringar som behövs inforas samtidigt. En komplettering kan i allmänhet inforas över telefon och om det rör sig om en enkel uppgift eller ett klarläggande kan svaret vanligen även mottas direkt över telefon. Tjänsteanteckning ska göras avseende svaret. I vissa fall ska tjänsteanteckningen även formaliseras på bouppteckningen i original men även kopia. Anteckningen ska vara daterad och signerad. Vid mer omfattande kompletteringar bör man begära att få dessa skriftligen och i dessa fall bör även begäran om komplettering göras skriftligen med angivande av varje specifik fråga. Det bevisvärde som en tjänsteanteckning har kan variera. Därför rekommenderas skriftliga kompletteringar.

Om skattemyndigheten utan ingivarens medverkan tar in uppgifter som är av betydelse i ärendet måste ingivaren ges tillfälle att ta del av uppgifterna och även ges tillfälle till att bemöta uppgifterna innan ärendet avgörs.

Kontakterna med ingivaren ska antecknas på lämpligt sätt som minnesanteckning alternativt tjänsteanteckning.

Utrymmet för tjänsteanteckningar som medför ändringar i sak i bouppteckningen är mycket begränsat.

Till kompletteringar räknas att skattemyndigheten avser att frångå uppgifter som har lämnats i bouppteckningen eller värdera tillgångar annorlunda än vad värderingsmännen har gjort. Ingivaren ska beredas tillfälle att bemöta myndighetens tänkta åtgärd vilket sker genom att ett övervägande sänds till ingivaren och denne bereds tillfälle att före registreringen lämna sina synpunkter.

4.3.2 Återkallelse av bouppteckning

En begäran av ingivaren att sända bouppteckningen åter kan innebära att ingivaren vill ha bouppteckningen för komplettering men denne kan också avse att återkalla bouppteckningen helt för att senare återkomma med en ny bouppteckning. Så länge en bouppteckning inte har inregistrerats kan en ingivare begära att den lämnas tillbaka. Detta betraktas som en återkallelse av ärendet som innebär att alla handlingar ska återsändas. Skattemyndigheten måste dock behålla en kopia av handlingarna i ärendet. Anledningen till det är att bouppteckningen genom att lämnas till skattemyndigheten blir en allmän handling och dessa får inte utan uttrycklig föreskrift gallras.

Att bouppteckningen återkallas innebär inte att ärendet ska förklaras för vilande. Såsom redogjorts för i avsnitt 2.2.5 måste myndigheten bevaka att bouppteckning ges in varför skälen till återkallelse får bestämma vilken frist som ska meddelas dödsboet med att inge ny bouppteckning. Det är lämpligt att i samband med återsändandet av bouppteckningen meddela ingivaren den nya fristen som uppsatts.

4.3.3 Föreläggande

Om det behövs kan skattemyndigheten förelägga dödsboet att inom en viss tid komplettera bouppteckningen. Föreläggandet riktas normalt till den som gentemot skattemyndigheten företräder dödsboet dvs. normalt ingivaren. Ett föreläggande kan vara aktuellt i t.ex. följande fall:

1. Utredning som hör till frågan om bouppteckningen upprättats enligt lag.
2. Utredning om den skatterättsliga värderingen av egendomen.
3. Annan utredning t.ex. rätten till skuldavdrag m.m.

Ett föreläggande kan vara kombinerat med vite eller med en erinran om att bouppteckningen kan komma att vägras registrering. Föreläggandet kan i de två senare fallen ges vid äventyr av att bouppteckningen vid utebliven utredning kan komma att beskattas med föreliggande handlingar som underlag.

4.3.4 Edgång

Bouppgivare, delägare, efterlevande make, efterlevande sambo eller annan som tagit befattning med boet t. ex. boutredningsman, testamentsexekutor och god man, kan vid vite åläggas att med ed bekräfta riktigheten av de uppgifter som har lämnats i bouppteckningen. En edgång enligt 67 § AGL tar sikte på att allt har blivit riktigt uppgivet och inte att den uppgivna egendomen blivit rätt värderad. Talan om fullgörande av bouppteckningsed ska anhängiggöras genom stämning vid tingsrätt.

4.3.5 Förordnande av särskild boutredningsman

Utredning i en skatterättslig värderingsfråga kan erhållas genom förordnande av en särskild värderingsman (26 § 4 st. AGL). Detta förutsätter dock att "särskild anledning föreligger" och att det rör sig om värdering av lös egendom. Den skattskyldige ska hålla egendomen tillgänglig för besiktning och lämna erforderliga upplysningar till värderingsmannen. Ersättning till värderingsmannen betalas av dödsboet. Kostnaden är avdragsgill i bouppteckningen. Förordnande av särskild värderingsman ska endast ske undantagsvis och aldrig när det avser enbart egendom av ringa värde.

Detta är ytterst ovanligt att särskild värderingsman förordnas.

4.3.6 Återsändande av bouppteckningen för komplettering

I 20 kap. 9 § ÄB föreskrivs att om bouppteckningen är bristfällig får skattemyndigheten förelägga om tid inom vilken bristen ska avhjälpas. Det finns inte några närmare bestämmelser om hur ingivaren ska avhjälpa bristen. Möjligen skulle man kunna finna att paragrafen ger stöd för sedvanan att återsända originalbouppteckningen till ingivaren för komplettering. Rättsläget är något oklart. **Om** bouppteckningen sänds åter till ingivaren för komplettering ska alltid en komplett kopia av densamma förvaras hos skattemyndigheten.

4.4 Beslutsförfarandet

4.4.1 Registrering av bouppteckningen

Enligt 20 kap. 9 § 2 st. ÄB ska skattemyndigheten registrera bouppteckningen och förse den med bevis om detta. Ordet registrera har här en annan betydelse än den som i dagligt tal används på skattemyndigheten. Många vill använda sig av uttrycket "verkställa" när de talar om att bouppteckningen godkänns. I denna framställning ska lagtextens betydelse förstås när orden registrera/registrering/inregistrering används. Vid annan sorts registrering utskrivs "grundregistrering".

Grundregistrering av bouppteckningen sker i arvsskattesystemet. Även registrering av bouppteckningen sker i arvsskattesystemet och beslutet om registrering ska föras in i skattemyndighetens beslutsförteckning (1 § Förordning (2001:423) om vissa frågor rörande skattemyndigheternas handläggning enligt 20 kap. ärvdabalken). En bestyrkt kopia av den inregistrerade bouppteckningen ska tills vidare förvaras hos skattemyndigheten.

4.4.2 Skattebeslut

Vid registreringen av bouppteckningen ska skattemyndigheten även meddela beslut i skatteärendet (51 § AGL). Beslutet tas i arvsskattesystemet och förs in i beslutsförteckningen (62 § AGL). Till beslutsförteckningen fogas en s.k. stega i vilken lottfördelningen mellan den avlidnes olika arvtagare och testamentstagare framgår. Stegar behöver inte utfärdas om bouppteckningen inte genererar någon arvsskatt.

Skattlagda stegar ska innehålla uppgifter om:

1. Arvlåtaren.
2. Varje skattskyldig/arvtagare.
3. Släktskapsförhållande.
4. Värdet på samtliga skattepliktiga lotter.
5. Den skatt som löper på varje lott.
6. Övriga omständigheter som har haft inverkan på skattens bestämmande.
7. Skattens sammanlagda belopp.

Sammanfattningsvis ska man av stegen kunna utläsa hur skatten beräknats och fördelats.

Samtidigt med att beslut om arvsskatt fattas kan även beslut om återvinning av skatt m.m. meddelas. Beslut om återvinning kräver dock en särskild ansökan, se avsnitt 15. Frågan om eftergift av arvsskatt tas upp i själva skatteärendet dvs. i stegen/bouppteckningen i de fall där det redan i innan skattebeslutet har framkommit att en arvinge eller testamentstagare har avlidit. Eftergift av arvsskatt kan bli aktuell om det varit en kortare tid mellan dödsfallen. I och med att det inte rör sig om en redan fastställd skatt kan frågan om eftergift beaktas ex officio och kräver således inte någon ansökan.

Ett meddelande om den fastställda skattens belopp ska lämnas till ingivaren med uppgift om den tid inom vilken beloppet ska betalas och den skattemyndighet till vilken beloppet ska betalas. I förekommande fall ska även skälen för beslutet redovisas i meddelandet, 8 § AGF.

Till beslutsmeddelande ska lämnas fullföljdshänvisning. För beslut avseende fastställande av skatt, eftergift och återvinning av arvsskatt är överklagandetiden tre (3) år från beslutsdatum (60 b § AGL). För övriga beslut gäller förvaltningslagen, dvs. tre veckor från delfående av beslutet. Det åligger länsrätten att ge klagandes motpart tillfälle att yttra sig över ett överklagande.

4.5 Expeditioner och underrättelser

4.5.1 Avgifter m.m.

Ansökan om registrering av en bouppteckning är avgiftsfri vilket även gäller expediering av beslut om registrering och arvsskatt.

Beställningar som omfattar kopior av färre än 10 sidor är som regel avgiftsfria.

4.5.2 Beslut om avvisning eller avslag (vägrad registrering)

En kopia av beslutet ska så snart som möjligt sändas till ingivaren (8 § förordningen (1980:900) om statliga myndigheters serviceskyldighet, m.m.).

4.5.3 Registrering utan skatt

a. Skatten har fastställts till noll:

Bevis om registrering och om att skatt inte ska utgå tecknas på bouppteckningen. Bouppteckningen i original skickas direkt till ingivaren.

b. Anstånd har medgetts med fastställande av skatt enligt 17 § AGL eller 6 § förordningen (1963:588) om arvsskatt vid avveckling av fideikommiss.

Bevis om registrering tecknas på bouppteckningen. Denna sänds åter ingivaren i original.

4.5.4 Registrering då skatt ska utgå

a. Normalfallet.

Bevis om registrering och om skattens sammanlagda belopp tecknas på bouppteckningen. Enligt huvudregeln ska dödsboet förskjuta arvskatten för dödsbodelägarna (54 § AGL).

Undantag från detta:

1. Ägaren har begärt att ett framskjutet förvärv ska tas till beskattning i samband med registrering av bouppteckningen (6 § 2 st. d) AGL)
2. Vid förvärv genom avstående från arv som annars skulle ha tillfallit Allmänna arvsfonden (1 § 2 st. AGL) och
3. Förmånstagarförvärv (12 § AGL)

I dessa fall ska arvskatten istället betalas av den skattskyldige (54 § AGL).

Bouppteckningen i original skickas till ingivaren tillsammans med ett meddelande om den fastställda skattens belopp och en kopia av stegen. Meddelandet ska dessutom ange den tid

inom vilken beloppet ska vara betalt och finnas tillgängligt hos skattemyndigheten och till vilken skattemyndighet som beloppet ska betalas. Även skälen för beslutet ska redovisas.

Anstånd med betalning av arvsskatt kan medges i vissa fall. Anståndsfrågor regleras i 17 kap SBL. Se avsnitt 14.2.

4.5.5 Överklagande

Bestämmelserna om överklagande finns beträffande beslut om arvsskatt i 60 - e § AGL och beträffande övriga beslut i 23 § FL.

Talan mot ett beslut om arvsskatt eller registrering av bouppteckning förs i länsrätten, men överklagandet ska ges in till skattemyndigheten för rättidsprövning. Dödsboet och varje enskild dödsbodelägare, legatarie eller förmånstagare (enskild part) liksom Riksskatteverket är berättigade att föra talan om ett beslut om arvsskatt. Beträffande den enskilde arvtagarens rätt att klaga ska uppmärksammas att det bara är den som påförts skatt som kan klaga på skattebeslutet. Frågan om rätt person har klagat ska dock bedömas av länsrätten.

Beträffande överklagandetider gäller tre år från beslutsdatum för beslut som innefattar fastställande, återvinning och eftergift av arvsskatt (60 b § AGL). Beträffande övriga beslut gäller att ett eventuellt överklagande måste ske inom tre veckor från delfående. Det kan uppstå besvärliga frågor vid bedömningen av när någon har fått del av beslutet om registrering av bouppteckningen.

Beträffande omprövning och rättelse se avsnitt 13.5.